

Karel Čapek – BÍLÁ NEMOC (1937)

Drama

LIDÉ:

Profesor doktor Sigelius

Dr. Galén

První asistent kliniky

Druhý asistent kliniky

Skupina profesorů

Cizí profesor

Maršál

Dcera maršála

Asistent maršála

Generál

Baron Krüg

Mladý Krüg

Ministr zdravotnictví

Ministr propagandy

Zdravotní sestra

Novinář

Úředník

První pacient

Druhý pacient

Třetí pacient

Otec

Matka

Dcera

Syn

Sluha

Davy¹

¹ dav (ten, sešit) = mnoho lidí

I. AKT

Tři nemocní pacienti v postelích s obvazy² na těle.

PRVNÍ PACIENT: Je to tragédie. V naší ulici je v každém domě několik nemocných lidí. Řekl jsem **sousedovi**³, že má na obličejí taky bílou **skvrnu**⁴ – a on řekl, že je to jedno, protože ji necítí. A dnes je už taky nemocný jako já.

DRUHÝ PACIENT: Říkají tomu Bílá nemoc. Ale jaká je to nemoc? Myslím, že jsme nemocní proto, že jsme dělali hodně špatné věci. To je akt od boha.

TŘETÍ PACIENT: Ježíši Kriste – Ježíši Kriste – Ježíši Kriste.

PRVNÍ PACIENT: Je to ta nejhorší nemoc. Ale proč já? Jsem chudý, nic nemám, celý život jsem jen pracoval. To je ale nedobrý bůh, když tu nemoc poslal na chudé lidi.

DRUHÝ PACIENT: Počkej. Teď máš nemoc jen na těle, ale za pár měsíců budeš nemocný také uvnitř těla. Člověk pak přemýšlí o tom, co špatného udělal, že má takovou zlou nemoc.

TŘETÍ PACIENT: Ježíši Kriste...Ježíši ...Ach, Ježíši...

PRVNÍ PACIENT: Ta nemoc je tady, protože je lidí na světě mnoho. Hodně lidí musí umřít, a tak budou mít ti ostatní hodně místa. Ty jsi pekař, a tak uděláš místo druhému pekaři. Já jsem chudý a udělám místo druhému chudému člověku.

DRUHÝ PACIENT: Ošklivý je hlavně ten **zápach**⁵. Moje žena měla velký strach, zápach jí byl nepříjemný, nechtěla se mnou sedět u stolu ani spát v posteli.

TŘETÍ PACIENT: Ježíši ...Ježíši...

Cvičení 1: Jaký je infinitiv těchto sloves? Je sloveso imperfektivní nebo perfektivní?

řekl jsem _____	poslal _____	myslím _____
přemýšlí _____	musí _____	uděláš _____
říkají _____	měla _____	počkej _____

●●●●●

Pracovna Profesora doktora Sigelia.

DOKTOR SIGELIUS: ...prosím, pane redaktore. Mám ale jen tři minuty.

NOVINÁŘ: Pane profesore, chtěl bych napsat zprávu ...

DOKTOR SIGELIUS: - o Bílé nemoci, já vím. Bohužel o ní novináři píšou často, ale s chybami. Je to komplikovaná nemoc a bohužel nevíme, jak ji léčit. Lékaři můžou používat jen medikamenty, které fungují dobře proti zápachu. To je druhá fáze nemoci.

NOVINÁŘ: A třetí fáze?

DOKTOR SIGELIUS: Morfium, mladý muži. Jen morfium.

² obvaz (ten, *sešít*) – elastický sterilní materiál, který pomáhá léčit nemoc na těle

³ souseď (ten, *student*) – člověk, který bydlí ve stejném domě

⁴ skvrna (ta, *káva*) – malá pigmentová stopa na obličejí nebo na oblečení

⁵ zápach (ten, *sešít*) – silné negativní aroma, které cítíme nosem

NOVINÁŘ: A je Bílá nemoc **nebezpečná**⁶?

DOKTOR SIGELIUS: (*mluví jako profesor na univerzitě*) Ano, protože neznáme virus, který nemoc **způsobí**⁷. A také je nemoc velmi rychlá – od nemocného člověka mohou onemocnět další lidé při fyzickém kontaktu. Nemáme léky a lidé nemají imunitu. Víme ale, že nemocní nikdy nejsou mladí. Nevíme proč, ale je to tak. Nemocným je 45 let a víc.

NOVINÁŘ: To je velmi zajímavé.

DOKTOR SIGELIUS: Myslíte?! Kolik je vám let?

NOVINÁŘ: Třicet.

DOKTOR SIGELIUS: Pak tomu rozumím. (*ironicky*) Pro nás starší není tato informace tak zajímavá. Napsali jsme o Bílé nemoci také několik knih – (*zavolá zdravotní sestru*) – bohužel mám jen tři minuty.

**Cvičení 2: Čtete dál a doplňte slova v závorce na správné místo:
(milionů, zrcadla, interview, novin, knihy, stolu)**

ZDRAVOTNÍ SESTRA: Prosím, pane profesore.

DOKTOR SIGELIUS: Přineste panu redaktorovi 1. _____ o Bílé nemoci.

ZDRAVOTNÍ SESTRA: Prosím.

DOKTOR SIGELIUS: Napište o tom do vašich 2. _____, mladý příteli. Také můžete psát o tom, jak nemoc vypadá. Na začátku je na těle malá bílá skvrna. Člověk nic necítí, skvrna je velmi studená. Proto má jméno Bílá nemoc. Umřelo už pět 3. _____ lidí, dvanáct milionů lidí je aktuálně nemocných. A je to moderní nemoc, neexistovala v minulosti. Známe ji jen tři roky.

NOVINÁŘ: A co prevence?

DOKTOR SIGELIUS: (*rychle vstane od 4. _____*) Cože? Prevence? Jaká prevence? Neexistuje! Na Bílou nemoc umřeme všichni! Každý člověk, který je starší než 45 let. Vám je to jedno, protože je vám třicet, ale my lidé, kteří jsme stále produktivní...Pojďte sem ke mně! Nevidíte na mně nic? Nemám na obličej bílou skvrnu? Co? Nic? Vidíte. Desetkrát denně se dívám do 5. _____. Vy chcete znát prevenci...To já bych chtěl taky znát, můžete mi věřit. Ach. (*sedne si ke stolu, v obličejí je velmi nešťastný*)

NOVINÁŘ: Pane profesore, snad byste mohl říct na konec našeho 6. _____ něco pozitivního...

DOKTOR SIGELIUS: (*velmi smutně*) Ano. Napište...napište do novin...že musíme brát realitu takovou, jaká je.

(*zvoní telefon*)

DOKTOR SIGELIUS: Haló...Co? Nemám teď čas...Lékař? Jak se jmenuje? ...Hm, doktor Galén. Co chce?... Tak dobře, tak ho ke mně pošlete, když už mě pětkrát hledal. Ale mám jen tři minuty. Tak vidíte, pane redaktore, jak to vypadá v nemocnici.

NOVINÁŘ: Děkuji, pane profesore, za váš čas. Velmi mě těšilo.

⁶ nebezpečný, á, é – riskantní, kritický, vážný

⁷ způsobit (*perfektivum*; způsobil jsem, způsobil jsem) – být impulsem k nemoci

DOKTOR SIGELIUS: Na shledanou.

(je slyšet, že je někdo za dveřmi)

DOKTOR SIGELIUS: *(vezme pero a píše; po chvílce)* Dále!

(vstoupí dr. Galén, mlčí)

DOKTOR SIGELIUS: Co si přejete, pane kolego?

DR. GALÉN: Promiňte, pane profesore ... snad máte minutu ... mé jméno je doktor Galén...

DOKTOR SIGELIUS: *(píše)* To vím. Přejete si, pane doktore Galéne...

DR. GALÉN: Já... já mám malou ordinaci, pane profesore... *léčím*⁸ chudé pacienty... a vidím mnoho pacientů, kteří... jsou... velmi nemocní...

DOKTOR SIGELIUS: Aha. A dál?

DR. GALÉN: Pacienti jsou nemocní nejvíce v posledních měsících, když... je všude Bílá nemoc... ten silný zápach...a já bych chtěl ty lidi **uzdravit**!⁹ Léčil jsem hodně pacientů s Bílou nemocí... a... byla to nejhorší situace v mém životě...když...když víte, že nemůžete nic dělat...že nemůžete pomoci...

DOKTOR SIGELIUS: To je chyba, pane kolego. Lékař musí vždy něco dělat.

DR. GALÉN: Když je to opravdu **hrůza**¹⁰, pane profesore... a tak jsem četl každou knihu o Bílé nemoci, ale tam není nic... nic o tom, jak léčit Bílou nemoc...

DOKTOR SIGELIUS: *(položí pero na stůl)* A vy víte, jak léčit Bílou nemoc?

DR. GALÉN: Ano. Myslím, že to vím.

DOKTOR SIGELIUS: Aha, vy si to myslíte. Máte asi svou teorii o Bílé nemoci, ne?

DR. GALÉN: Ano, prosím.

DOKTOR SIGELIUS: Tak to je jasné, pane kolego Galéne. Když lékař neví, jak léčit, udělá si svou teorii. Ale co vaši pacienti? Není to k nim nefér? Mám bohužel jen tři minuty. Používejte dál medikamenty proti zápachu a morfium. To je všechno. Těšilo mě. *(Bere do ruky pero a znovu chce psát)*

DR. GALÉN: Ale já...pane profesore...

DOKTOR SIGELIUS: Přejete si ještě něco?

DR. GALÉN: Ano. Já můžu nemocné uzdravit a nemoc **vyléčit**¹¹.

DOKTOR SIGELIUS: *(píše)* To jste asi dvanáctý člověk, který mi tuto informaci řekl.

DR. GALÉN: Ale já už jsem své metody **vyzkoušel**¹² a mám pozitivní zprávy – asi 60 % pacientů je zdravých...a chtěl bych svou metodu vyzkoušet ve vaší nemocnici.

DOKTOR SIGELIUS: Tady? To není možné. Vy jste cizinec, ne?

DR. GALÉN: Ano, Řek. Z Řecká.

⁸ léčit (*imperfektivum*; léčil jsem, léčím, budu léčit) – aktivita, kterou dělá lékař

⁹ uzdravit (*perfektivum*; uzdravil jsem, uzdravím) – aktivita lékaře, po které je pacient zdravý

¹⁰ hrůza (ta, *káva*) – velmi intenzivní negativní pocit, když má člověk strach

¹¹ vyléčit (*perfektivum*; vyléčil jsem, vyléčím) – uzdravit někoho

¹² vyzkoušet (*perfektivum*; vyzkoušel jsem, vyzkouším) – udělat několik experimentů

Cvičení 3: Čtete dál a opravte chyby v druhé pozici slovesa BÝT (jsem, jsi, jsme, jste).

DOKTOR SIGELIUS: Vidíte. Tady nemůže pracovat cizinec ve státní nemocnici.

DR. GALÉN: Ale já tady žiju od té doby, co byl jsem dítě.

DOKTOR SIGELIUS: Ano, ale jste se narodil v Řecku.

DR. GALÉN: Ale minulý ředitel této nemocnice, slavný lékař, byl také cizinec.

DOKTOR SIGELIUS: Ano, ale to je jiná situace – dnes je jiná doba než v minulosti. A myslím si, že ani on by nechtěl, abyste zde pracoval. Promiňte!

DR. GALÉN: On by chtěl, abych zde léčil – před mnoha lety byl jsem jeho asistentem...

DOKTOR SIGELIUS: (*s překvapením*) Jste vy byl...proč jste to neřekl na začátku? Prosím, kolego. To je opravdu zajímavé. Tak vy byl jste u minulého ředitele asistentem! A proč jste už pro něj nepracoval?

DR. GALÉN: No...chtěl jsem si vzít svou dívku za manželku...a to potřeboval jsem víc peněz, než má asistent, že ano...a já bych tedy rád ve vaší nemocnici vyzkoušel své metody.

DOKTOR SIGELIUS: To je těžké. No, možná...řekněte mi, jaká je vaše metoda a my ji tady můžeme vyzkoušet.

DR. GALÉN: Promiňte, pane profesore, ale já...bych raději sám metodu vyzkoušel...až svou práci skončím, pak vám můžu všechno říct.

DOKTOR SIGELIUS: Myslíte to **vážně**¹³?

DR. GALÉN: Ano, pane profesore.

DOKTOR SIGELIUS: Tak to bohužel nejde. Ale jsem rád, že jsem vás osobně poznal, doktore.

DR. GALÉN: Prosím, nedělejte to. Můžu vyléčit mnoho pacientů. Mám dopisy kolegů, že můj lék funguje. Možná i vy sám jednou...můj lék...budete potřebovat...

DOKTOR SIGELIUS: To od vás není hezké! Tak mi dejte ty dopisy... hm... opravdu... jestli je to pravda, opravdu pozitivní zprávy... A vy tu metodu chcete sám vyzkoušet, ano? A mně neřeknete o své metodě nic, ano? To je velmi nefér ke mně i k ostatním lékařům tady, pane kolego! Vy chcete asi peníze a **slávu**¹⁴, ne? (*bere do ruky telefon*) Pošlete ke mně prvního asistenta. (*položí telefon*) To je velmi nemorální a dobrá reklama pro vaši praxi!

(*profesor slyší, že je někdo za dveřmi*)

DOKTOR SIGELIUS: Dále!

PRVNÍ ASISTENT: Volal jste mě, pane profesore.

DOKTOR SIGELIUS: Pane asistente, tady pan kolega Galén bude léčit pacienty, kteří mají Bílou nemoc. Bude léčit v pokoji č. 13, kde jsou ti nejvíc nemocní. Pan doktor používá svou metodu, ale vy se ho nebudete na nic ptát.

PRVNÍ ASISTENT: Prosím, pane profesore.

DOKTOR SIGELIUS: Můžete jít.

¹³ vážně – opravdově, závažně

¹⁴ sláva (ta, *káva*) – publicita, respekt od mnoha lidí

(asistent odejde)

DR. GALÉN: Pane profesore... já nemám slova... mockrát děkuji

DOKTOR SIGELIUS: No, dobře... dělám to pro medicínu... jestli chcete, můžete se teď podívat na své pacienty do pokoje č. 13. Kolik času budete potřebovat?

DR. GALÉN: Šest týdnů.

DOKTOR SIGELIUS: Tak málo? Není v tom nějaký **trik**¹⁵? Dobře. Hodně štěstí.

DR. GALÉN: Ještě jednou... Mockrát vám děkuji, pane profesore.

(dr. Galén vyjde z pokoje profesora; profesor chvíli sedí, pak bere do ruky pero)

●●●●●

Rodina u stolu.

OTEC: (čte noviny) Stále píšou o té nemoci. To se mi nelíbí. Copak nemáme už hodně problémů?

MATKA: Ta paní ve třetím patře je asi hodně nemocná. Nikdo k ní nechodí a já jsem dnes cítila u dveří jejího bytu silný zápach.

OTEC: Tady je interview s profesorem Sigeliem. To je skvělý lékař. Ten vždy ví, o čem mluví. A ta Bílá nemoc – myslím, že to není nebezpečné. Člověk nemusí mít strach.

MATKA: Sestra mi v dopise psala, že u nich ve městě je hodně lidí nemocných Bílou nemocí.

OTEC: Nesmysl. To je jen panika...ta nemoc je z Číny – to je proto, že to není evropská kolonie... počkej... Sigelius tady říká, že je nemoc opravdu nebezpečná. Něco bychom měli udělat?

MATKA: A co bychom měli udělat?

Cvičení 4: Čtete dál a napište k podtrženému slovu jeho pád (předložky/prepozice vám můžou pomoci).

OTEC: Měli bychom nemocné lidi **zavřít**¹⁶ na nějaké místo (____). Je to ale hrůza, že u nás v domě umírá ta žena... ještě budeme mít strach jít domů!

MATKA: Chtěla bych jí přinést polévku, je doma sama.

OTEC: Cože?! Je to nebezpečné! Nechoď k ní! Budeme nemocní také my, to nejde...v novinách také píšou, že nemocným (____) je 45 let a víc...to není možné, to nemůžou myslet vážně...je přece moderní doba... moderní civilizace...

DCERA: Myslí to vážně, tati (____). Tak budeme mít místo na světě my, mladí.

OTEC: To je hezké! Slyšíš to, maminko? Peníze od rodičů (____) jsou dobré, že? Ale ve vašem životě rodiče vůbec nepotřebujete a berou vám místo na světě. (*ironicky*) To jsou hezké **názory**¹⁷!

¹⁵ trik (ten, sešít) – podvod, iluze, falešný manévr

¹⁶ zavřít (*perfektivum*; zavřel jsem, zavřu) – izolovat člověka na konkrétním místě

¹⁷ názor (ten, sešít) – to, co si člověk myslí o jiných lidech, o světě atd.

DCERA: To není názor proti tobě, tati. Mladý člověk dnes hledá těžce svou práci a místo mezi lidmi. Díky Bílé nemoci (____) můžeme my mladí lépe žít a nemusíme mít strach o budoucnost.

SYN: Ahoj! Co se tady stalo?

MATKA: Nic. Tatínek je nervózní kvůli informacím (____) v novinách...

SYN: A proč je nervózní?

DCERA: Je **naštvaný**¹⁸, protože jsem řekla, že mladým lidem Bílá nemoc v budoucnosti (____) pomůže.

SYN: A to je špatně? Každý mladý člověk to dnes říká.

OTEC: (*ironicky*) No ano, pro vás je to dobré!

SYN: Ano. Sestra se nemohla vdát, teď to bude jiné. A já se musím učit, chci dokončit univerzitu (____). Snad Bílá nemoc bude ještě chvíli **trvat**¹⁹!

●●●●●

Nemocnice, pokoj č. 13.

DOKTOR SIGELIUS: (*s cizími profesory*): Prosím, kolegové, je to tento pokoj. Par ici, chers confrères. Here are we, gentlemen. Ich bitte meine verehrten Herren Kollegen hereinzutreten.

PRVNÍ ASISTENT: Nevím, nevím. Doktor Sigelius mluví stále o Galénovi a zve experty z celého světa, ale za tři měsíce budou pacienti zase nemocní a pro naši nemocnici to bude profesní katastrofa. Jsem si jistý. A Galén o své metodě nikdy nemluví. Zdravotní sestra mi říkala, že zavřel svou ordinaci a je tady v nemocnici stále. Spí tady a **stará se**²⁰ o pacienty z pokoje číslo třináct.

DRUHÝ ASISTENT: Opravdu neléčí žádného pacienta, který není v nemocnici?

PRVNÍ ASISTENT: Ne, **slíbil**²¹ to doktoru Sigeliiovi. Musí tady dodělat své experimenty. Potom se může zase vrátit do své ordinace a ke svým chudým pacientům.

DRUHÝ ASISTENT: To je škoda. Chtěl jsem Galéna **poprosit**²²...moje maminka...má malou bílou skvrnu na krku. Je moc hodná...a...hodně pracovala, když jsem studoval na univerzitě...to je mi opravdu líto...já si myslím, že ji Galén může vyléčit, protože se jeho pacienti opravdu uzdravují...Ach jo.

(lékaři odcházejí z pokoje č. 13)

SKUPINA PROFESORŮ: Congratulate you, professor! Splendid! Splendid! Wirklich überraschend! Ja, es ist erstaunlich! Mes félicitations, mon ami! C'est un miracle!

CIZÍ PROFESOR: Blahopřeju vám k vašemu skvělému **úspěchu**²³. Jen bych chtěl vědět, kdo byl ten muž v pokoji číslo třináct. Ten, který nemluvil.

DOKTOR SIGELIUS: Ach ten...to je doktor. Myslím, že se jmenuje Galén.

CIZÍ PROFESOR: To je váš asistent?

DOKTOR SIGELIUS: Ne, ne. Ten sem chodí, protože chce. Studuje Bílou nemoc.

¹⁸ naštvaný, á, é = rozzlobený

¹⁹ trvat (*imperfektivum*; trvalo, trvá, bude trvat) = být stále, nepřestávat, existovat

²⁰ starat se (*imperfektivum*; staral jsem se, starám se, budu se starat) = mít na starosti někoho, pečovat o někoho

²¹ slíbit (*perfektivum*; slíbil jsem, slíbím) = říct: Ano, udělám to.

²² poprosit (*perfektivum*; poprosil jsem, poprosím) = požádat, říct prosbu: Můžete léčit mou maminku, prosím?

²³ úspěch (ten, sešit) = pozitivní výsledek činnosti

CIZÍ PROFESOR: Můžu vás o něco poprosit? Mám jednoho pacienta – je to velmi bohatý a **mocný**²⁴ muž. Nemůžu říct jeho jméno nahlas. (*říká velmi tiše jméno doktoru Sigelioví*) Může se tady léčit?
DOKTOR SIGELIUS: Samozřejmě. Řekněte svému klientovi, aby přišel. Rád ho budu léčit.

(*oba odcházejí za skupinou profesorů; z pokoje č. 13 vyjde dr. Galén*)

DR. GALÉN: Promiňte, ti profesori už odešli?

PRVNÍ ASISTENT: Ano. Potřebujete něco, pane doktore?

DR. GALÉN: Ne, ne, děkuju, pane kolego.

DRUHÝ ASISTENT: Tak pojd'! Pan doktor Galén chce být sám.

Cvičení 5: Vytvořte z následujících sloves imperativ pro osobu ty a vy.

<i>Infinitiv slovesa</i>	<i>Ty</i>	<i>Vy</i>
přinést	_____	_____
starat se	_____	_____
hledat	_____	_____
nemluvit	_____	_____
poprosit	_____	_____
pracovat	_____	_____
zavřít	_____	_____
učit se	_____	_____

(*první a druhý asistent odcházejí, vrací se doktor Sigelius*)

DOKTOR SIGELIUS: Jsem rád, že vás vidím, Galéne. Chci vám gratulovat. Je to opravdu skvělý úspěch.

DR. GALÉN: Děkuji, ale myslím, že musíme ještě několik týdnů počkat.

DOKTOR SIGELIUS: Samozřejmě. Ale jsem rád, že se pacienti uzdravují. A mám pro vás ještě jeden úkol. Je to privátní pacient.

DR. GALÉN: Ale já jsem zavřel svou ordinaci, když jsem tady v nemocnici. Slíbil jsem vám to.

DOKTOR SIGELIUS: Já vím, pane kolego. A děkuji vám za to. Ale tento pacient je pro naši nemocnici velmi důležitý. Opravdu velmi důležitý. Od zítřka ho budete léčit.

DR. GALÉN: Ale, pane profesore. Já nemůžu. Slíbil jsem vám, že budu léčit jen pacienty z pokoje číslo třináct.

DOKTOR SIGELIUS: (*je naštvaný*) Pane kolego! Já jsem tu šéf a říkám vám, že toho důležitého pacienta budete privátně léčit!

DR. GALÉN: To opravdu nemůžu. Ale můžete toho důležitého pacienta dát na pokoj číslo třináct k ostatním nemocným. Pak ho budu léčit jako ostatní pacienty.

DOKTOR SIGELIUS: Prosím?! To je moc důležitý a bohatý klient a ten nemůže být na pokoji s jinými pacienty! To by pro něj byla hrůza!

²⁴ mocný, á, é = významný, silný, vlivný

DR. GALÉN: Promiňte, ale pak ho nemůžu léčit... Pardon, ale musím ještě jít za pacienty – můžu odejít, pane profesore?

DOKTOR SIGELIUS: Jděte, kam chcete, vy...!

DR. GALÉN: Děkuju. (*odejde na pokoj č. 13*)

●●●●●

(*úředník se dívá na hodinky*)

DRUHÝ ASISTENT: (*emotivně*) Pane komisaři, teď mi telefonovali – pan maršál nastoupil do auta.

ÚŘEDNÍK: Tak ještě jednou: všechny pokoje s pacienty jste zavřeli?

DRUHÝ ASISTENT: Ano. Personál je dole v hale nemocnice. Musím běžet!

ÚŘEDNÍK: (*mluví k dalším mužům*) Pozor! Tudy může jít jen jeho excelence maršál a jeho lidé – nikdo jiný tu nesmí projít!...Už je tady! Pozor!

(*po chodbě jde maršál v uniformě, s ním jdou i ministři, další politici a lékaři*)

DOKTOR SIGELIUS: Tady v pokoji č. 12 jsou pacienti, kteří dostávají tradiční medikamenty.

MARŠÁL: Rozumím. Chtěl bych ty pacienty vidět.

DOKTOR SIGELIUS: Promiňte, ale je to riskantní. Nemoc je velmi nebezpečná, nemocní **umírají**²⁵ a ještě k tomu ten hrozný zápach!

MARŠÁL: My vojáci a doktoři to musíme **zvládnout**²⁶! Pojdme!

(*maršál jde do pokoje č. 12, jeho ministři a další politici také; po dvou minutách muži z pokoje vycházejí*)

GENERÁL: To je hrozné! Hrozné!

MINISTR ZDRAVOTNICTVÍ: To je hrůza! Otevřete okno!

MINISTR PROPAGANDY: To je skandál!

²⁵ umírat (*imperfektivum*; umíral, umírá, bude umírat) = zemřít

²⁶ zvládnout (*perfektivum*; zvládl jsem to, zvládnou to) = dokázat to, dokončit to, udělat to úspěšně